

ним чином пов'язаних між собою логічними залежностями. Поряд з тим, що інтелект карти сьогодні активно використовуються в різних сферах діяльності, їх корисно використовувати і для навчання, зокрема при конспектуванні лекцій, написанні курсових робіт (рефератів, дипломів), аналізі, розумінні і запам'ятовуванні великих обсягів інформації (розділи в підручниках), створенні, візуалізації, структуризації, систематизації та класифікації ідей або матеріалу, вирішенні творчих задач, прийнятті рішень тощо.

Практика показала, що на початку вивчення нового матеріалу доцільно використовувати інтелект-карти, а ділові ігри, тренінги, кейси як форму контролю та оцінювання якості і рівня засвоєння студентами матеріалу — після вивчення теми або кількох тем, так як вони спрямовані на узагальнення та систематизацію отриманих знань. У цьому випадку це і комплексна діагностика результатів навчальної діяльності студентів, і повторення вивченого матеріалу перед модулем і можливість отримати додаткові бали. Під час тренінгових вправ в ігрових формах удається одночасно задіяти всіх студентів академічної групи і оцінити як рівень засвоєння ними теоретичного матеріалу, так і їх практичні навички у нарахуванні податків.

Використовувані під час вивчення дисципліни активні форми навчання сприяють активізації здійснення наукового пошуку, поглибленню та закріпленню знань студентів, наближенню навчального процесу до практичної діяльності, вдосконалюючи вміння застосовувати теоретичний матеріал в практичній площині.

*Славкова А.А., к.е.н., доцент
кафедри фінансів*

КУРСОВА РОБОТА ЯК ВИХІДНА КОМПОНЕНТА ФОРМУВАННЯ ДОСЛІДНИЦЬКИХ КОМПЕТЕНЦІЙ СТУДЕНТІВ

Процеси, що відбуваються у світовому суспільно-економічному середовищі, потребують від сучасної вищої освіти формування у студентів дослідницьких компетенцій. У даному контексті пріоритетним напрямком вищих навчальних закладів є підготовка фахівців, які здатні поєднувати теоретичні знання та практичні навички із врахуванням творчого потенціалу. Важливу роль при цьому відіграє участь студентів у науково-дослідній роботі, що спрямована на забезпечення фундаментальних і прикладних досліджень, які дають нові знання та розробки, придатні до практичного застосування.

Науково-дослідна діяльність, що пронизує систему підготовки майбутніх фахівців упродовж усього періоду навчання у вищому навчальному закладі, сприяє формуванню дослідницьких компетенцій студентів. Основними завданнями останніх при цьому є: оволодіння методами, методиками самостійного розв'язання економічних завдань, методологією наукового пізнання; формування дослідницьких умінь і навичок глибокого аналізу ситуації, синтезу, узагальнення, інтерпретації отриманих результатів, абстрактного мислення, планувати і прогнозувати результати своєї діяльності, ефективної організації праці; поглиблене вивчення навчального матеріалу.

Однією із вихідних компонент формування дослідницьких компетенцій студентів є написання курсової роботи, що має на меті стимулювання бажання пізнавати фінансову та інші науки, розвивати вміння самостійно й критично осмислювати наукові праці, глибоко вивчати методологічні основи науки, вибирати з великої кількості літератури той матеріал, який стосується теми дослідження, висловлювати свої думки, дотримуючись логіки викладу, систематизувати, аналізувати думки вчених, проводити власні спостереження, робити висновки, практично використовувати набуті теоретичні знання з фінансів. Проблематика, що була досліджена у курсовій роботі, може бути основою для подальшої наукової роботи студента, такої як підготовка доповідей на конференції та наукових публікацій, написання магістерської дипломної роботи, виконання завдань у рамках дослідницьких проектів кафедри.

Курсова робота передбачає пошуково-аналітичну діяльність, що виражається, насамперед, у самостійному творчому дослідженні. Така діяльність спрямована на пояснення явищ і процесів, установлення їх зв'язків і відношень, теоретичне й експериментальне обґрунтування фактів, виявлення закономірностей за допомогою наукових методів пізнання. Це результат самостійного розроблення певної наукової проблеми студентом та обов'язково містить результати власного пошуку, власні висновки і пропозиції. Внаслідок пошукової діяльності суб'єктивний характер таких пропозицій може набувати певної об'єктивної значущості та новизни.

Написання курсової роботи має на меті: поглиблення наукових і практичних інтересів до майбутньої професійної діяльності; формування навичок пошуково-аналітичної та наукової роботи

студентів; формування стійких дослідницьких компетенцій; самостійному узагальненню й аналізу інформаційних джерел, статистичних і практичних матеріалів, що характеризують фінансові процеси на різних рівнях господарювання: у сфері фінансів суб'єктів господарської діяльності, державних фінансів, міжнародних фінансів, страхового й фінансового ринку.

Отже, курсова робота є вихідною компонентою дослідницьких компетенцій студентів і невід'ємною складовою частиною навчального процесу у ВУЗах. Набуття таких компетенцій створюють сприятливі умови для ефективної підготовки конкурентноспроможних, висококваліфікованих фахівців, дослідників нового типу мислення, яким притаманний високий динамізм і для яких головним є культ пошуку пізнання, а не лише знань. Разом з тим у студентів необхідно розвивати високу вимогливість до себе, толерантне ставлення до протилежної думки, погляду, позиції.

Соколова О.Б., старший викладач
кафедри фінансів підприємств

КОНЦЕПЦІЯ ПІДВИЩЕННЯ СТІЙКОСТІ ФІНАНСОВОГО СТАНУ В ПРАКТИЦІ ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ «ФІНАНСОВИЙ АНАЛІЗ»

Підґрунтям для прийняття управлінських рішень на підприємстві слугує отримана в результаті фінансового аналізу аналітична інформація. Від якості та обґрунтованості аналітичних рішень значною мірою залежить ефективність діяльності підприємства. Враховуючи вагому роль фінансового аналізу в управлінні фінансами підприємств, високий рівень фахових компетенцій майбутніх фінансистів вважається нами передумовою їх конкурентноспроможності на ринку праці.

При вивченні теорії дисципліни «Фінансовий аналіз» студенти отримують базові знання щодо змісту, завдань та інструментарію його проведення, а в ході практичних занять і при захисті індивідуального завдання — також навички застосування набутих знань. Збільшення часу на проведення лекційних занять із вказаної дисципліни дозволило забезпечити їх проблемно-орієнтовний характер. Натомість перманентне зростання вимог до рівня освітньої підготовки як з боку роботодавців, так і з боку самих студентів, потребує подальшого вдосконалення змістовного наповнення та методик проведення аудиторних занять. Із врахуванням реалій вітчизняної економіки вважаємо за доцільне зосередження уваги на розвитку саме практичних навичок студентів.

Робочою програмою дисципліни передбачено застосування на практичних заняттях як традиційних (опитування, тестування, розв'язок задач), так і інноваційних (мозкові атаки, тренінги) навчальних технологій. Зазначимо, що при виконанні практичних завдань студенти в основному зорієнтовані на формування навичок застосування конкретних алгоритмів розрахунку показників, методів, моделей. Попри необхідність отримання цих базових навичок, вважаємо найважливішим формування у майбутніх аналітиків уміння цілеспрямованого використання аналітичного інструментарію фінансового аналізу для досягнення кінцевої мети — підвищення стійкості фінансового стану конкретного підприємства в довгостроковій перспективі. Використання концепції підвищення стійкості фінансового стану підприємства вважаємо за доцільне при проведенні навчальних занять з всіх фінансових дисциплін. Це забезпечує розуміння студентами причинно-наслідкових зв'язків між прийнятими фінансовими рішеннями та ефективністю діяльності підприємства. Для запровадження основ концепції у практику викладання дисципліни «Фінансовий аналіз» необхідно:

- використовувати при розробці аналітичних завдань практичні дані конкретних підприємств;
- сформулювати масив навчальних завдань, котрі ґрунтуються не на застосуванні формул чи алгоритмів, а на виробленні рекомендацій щодо поліпшення фінансового стану досліджуваного підприємства на основі застосування інструментарію фінансового аналізу;
- відновити практику написання курсової роботи, що надасть змогу студентам і надалі розвивати їх аналітичні здібності;
- акцентувати увагу студентів у рамках лекційних занять на можливих наслідках прийняття хибних фінансових рішень на основі використання даних конкретних підприємств.

Отже, значимість фінансового аналізу як однієї з функцій управління обумовлює необхідність перегляду змістовного наповнення та методичних підходів до проведення занять. При цьому важливим є забезпечення чіткого розуміння студентами тих чи тих аналітичних дій, результатів застосування методів чи інструментів фінансового аналізу, можливих наслідків впливу помилок в аналітичних розрахунках на стійкість фінансового стану підприємства. Таким чином, запровадження концепції підвищення стійкості фінансового стану підприємства сприятиме фундаменталізації знань студентів з дисципліни «Фінансовий аналіз» і виробленню у них фахових навичок фінансового аналітика.